

Očenaš v esperantskem jeziku: Patro nia kiu estas en la ĉielo, sankta estu Via nomo; vian redzeo (dž = g s strešico!) Via, estu volo Via, kiel en la ĉielo, tiel ankaŭ sur la tero. Panom ĉiutagan donu al ni hodiaŭ; kaj pardonu al ni ŝuldojn niajn, kiel ni ankaŭ pardonas al niaj ŝuldantoj...

V idskem jeziku ali Linguo internazia: Patro nia, qua esas en la ĉielo. Tua nomo santigesez, Tua regno adveneza. Tua volo facezes tale sur la tero quale en la ĉielo. Donez a ni ĉadie la omniaĉa pano! A ni pardonez nia ofusi quale ni anke pardonas a nia ofensanti!...

Orke se izgovarjajo kakor v slovenščini. Iz teh pričujočih primerov je razviden velik razloček med Volapükem in Esperantom, pa tudi vidimo, da ima Ido Esperanto za podlogo. Medtem pa, ko poseduje Esperanto mnogo izmišljenih besed, osobito članic, je Ido brez takih ter se poslužuje edino le „naravnih“ izrazov, ki jih izbira po principu največje mednarodnosti iz glavnih indogermanskih jezikov. Zato ga izobraženec, več nemškega in kakage romanskega (francoskega) jezika na prvi pogled razume. Slovnica njegova je jako lahka, ker se omeja na najpotrebnejše, vendar se to ozira na slovniške pojave naravnih jezikov in torej ni tako „umetna“, kakor mislijo in sodijo nekateri razumniki, ki jezika gotovo ne poznajo! Sicer pa je opažana hladna brezrepektnost in naravnodolžnost napram „umetnemu“ mednarodnemu jeziku jako smešna in neumestna v današnji dobi, ko tičimo do grla v umetnihi napravah! In ali ne srečamo tudi mnogo umetnosti v rastlinstvu in živalstvu, učinjenih po človeku, po njegovem smotrenem vplivanju na naravni razvoj? Pa komu pride na misel, takim na pravih organizmih izvršenim umetnostim odrekati koristi in pomen za nas, za človeštvo? In ne bil bi človek rad delal še več, da, vsakojake eksperimente z naravo, če bi se mu le posrečilo? „Da, to je istina“, kdo je pritrdil, „toda jezik je čisto nekaj drugega kot živa bitja, kot organizmi, jezik je namreč le funkcija organizma, ki se kot taka da vežbati, požlahtniti ter kakor vsaka druga funkcija dovesti do neke stopnje popolnosti. To je istina tako glede na jezik kot pojav ali funkcijo kakor tudi glede na njegovo snov, na besedni zaklad. O tem bi se dalo mnogo pisati! Toda pustimo to za drugo priliko! H koncu vprašamo še: Kateri pismeni jezik je čist produkt naravnega razvoja? Ali niso vsak pismeni jezik kovali več desetletij ali celo stoletij, razni kompetentni in nekompetentni slovničarji in pisatelji, ki se besedne oblike in slovniška pravila ali vzeli nepremenjane ali jih pa tudi svojevolično pretvarjali? Nemški profesor je nam dijakom večkrat dejal: „Luthers Bibelsprache war eine Kunstsprache!“ — Za umetni jezik imajo naši narodni neprijatelji tudi sedanjio pismeno slovenščino. Ali ne trdijo deloma tudi prav? Gotovo da! Zakaj za prave naravne jezike je smatrati le narečja, ker se pismeni jeziki snujejo le potom premišljenega dolgotrajnega dela poklicanih razumnikov.

Z ozirom na ta izvajanja mislimo, da ima tudi umetni mednarodni jezik pravico do eksistence! Pri njem ne bomo gledali na več ali manj naravnosti, ampak na lastnosti, ki pridejo tukaj edino v poštev, namreč: lahka priučljivost, prožnost in uporabnost. In teh lastnosti posreduje n. pr. Ido v precej večji meri kakor marsikateri kulturni jezik, a zastran svoje logike v besedotvorju in slovniških pravilih pa nadkriljuje vse naravne jezike.

J. K o v a č i č.

Učiteljsko poučno-zabavno potovanje v Savinjskih planinah.

Kdor nima mnogo denarja, da bi si privoščil kako daljše potovanje, temu mora zadoštovati tudi krajše.

Naša slovenska domovina ima pa tudi pokrajine in kraje, ki se odlikujejo s svojo naravno lepoto — ima lepe doline pa tudi nebotične gorske vršace, izmed katerih uživaš nepozabno krasen in obsežen razgled.

Spoznavaj svojo domovino!

Vprašalo me je že več tovarišev in tovarišice, če priredimo v letošnjih velikih počitnicah kak skupen učiteljski izlet v Savinjske planine. Povpraševali so tudi, koliko bi utegnil veljati tak izlet in kako bi bilo ceneje, ako potujejo posamezniki sami ali v družbi. Izlet bi moral v kratkem času nuditi mnogo.

Preudarjal in pretuhtaval sem tozadevno ter se pogovarjal o tem s prijatelji-tovariši kakor tudi z znanci, ki poznajo tukajšnje razmere.

Prišel sem do zaključka: najbolje je potovati v večjem številu, poprej pa poskrbeti in naročiti vse potrebno glede hrane, prenočišč, vodnikov, nosačev, vozov v dolini i. t. d. Zgodi se često, ako si poprej nisi naročil, da niti za drag denar ne dobiš potrebnega živeža in drugih raznoterosti. Vodniki v gorah imajo svojo tarifo, ki se posamezniku precej pozna, v družbi se pa razdeli na več oseb. Ravno tako je z vozovi. Planinske kočje so proviantizovane, in sicer s pijačo in s konzervami — ali mnogo je onih, ki jim ne ugajajo konzerve. Zato je potrebno ob takih prilikah vzeti iz doline sveže meso in prikuhe ter kuharico.

Upoštevajoč vse to in še raznokatero druge okolnosti, sem se odločil prevzeti vodstvo učiteljskega potovanja v Savinjskih planinah na ta način, da udeleženci vnaprej plačajo gotovo vsoto za prehrano, prenočišča, vozove, vodnike, nosače, vstopnino v kočje, napitnino i. t. d.

Ta način potovanja je po drugod že z uspehom uveden in splošno priljubljen. Potniku ni potrebno za omenjene stvari skrbeti, temveč gre vse po gotovem načrtu in redu. Potovanje je udobnejše in brezskrbnejše in — primeroma cenejše.

Čas potovanja: V dneh 4. 5., 6. in 7. septembra letos. V začetku septembra zato, ker imamo takrat na Štajerskem povsod počitnice. Če bi se pa oglasilo dovoljno število udeležencev za drugo polovico avgusta, sem pripravljen tudi takrat aranžirati slično potovanje.

Tu r a j e s l e d e č a:

Rečiška vas (žel. postaja) - Mozirje - Ksaverij - Ljubno - Luče - Belšak. (Do sem skupno, potem ločeno.)

A. Belšak - Robanov kot - Kocbekova kočja - Ojstrica - Škarje - Planjava - Kamniško sedlo.

B. Belšak - Solčava - Logarjeva dolina - Slap pod Rinko - Okrešelj (Frischaufov dom) - Kamniško sedlo. (Od Kamniškega sedla - Kamniška kočja zopet skupno.)

Izlet na Brano, potem v Bistriško dolino - Stahovica - Kamnik - Črničev - Nova Štifta - Gornji grad - Bočna - Vransko - Sv. Peter v Savinjski dolini (žel. postaja).

Tu r a j e z a d o b r e h o d e e i n j e v e č a l i m a n j u t r u d l j i v a. Vendar je krasna, ker se potuje po vrhovih, odkoder vživaš krasen in obširen razgled. Vodil bo to turo znani turist tovariš K o c b e k.

Tu r a B n i t e ž a v n a, vendar jako lepa. Priporočati jo je posebno onim, ki ne lazijo radi po gorskih robovih in vršacih, a vendar radi vživajo naravne krasote.

Kdor bi se v Kamniku hotel ločiti od ostale družbe ter se od tam z železnico peljati v Ljubljano, tudi lahko to stori in prispeva manjšo vsoto. Kdor pa hoče spoznati ves gornjegrajski in vranski okraj, mu je priporočati, da se udeleži vsega potovanja.

O s k r b a. Hrana bo povsod kakor glede kakovosti tako glede količine zadovoljila vsakega udeleženca. Tudi v planinskih kočah bo sveže meso, ne pa konzerve, ki jih nekateri ne marajo. Zajtrk, obed in večerja bo v dolinah kakor v planinah topla jed, predpoldanska po možnosti tudi topla jed (v dolinah), potoma po gorah in po južina pa mrzla (narezek, sir, pečeno meso itd.).

Opomniti pa moramo, da je v skupno vsoto vračunjena le jed, pijača ne. To ima vsak udeleženec potovanja po svoji potrebi si sam naročiti in posebe sam plačati. S seboj nositi alkoholčnih pijač ni potreba, ker se dobe povsod, tudi v planinskih kočah. Pač pa bo potovalecem na razpolago primerna količina vina spotoma po gorah in to brez posebnega doplačila.

Prenočevalo se bo v Kocbekovi koči, oz. pri Piskerniku v Logarski dolini, v turistnem domu v Bistrici in v Gornjem gradu. Postelje so snažne in dobre.

Turisti bodo lažje hodili, ker bodo njih prtljago, kakor tudi jedila in pijačo nosili vodniki, odnosno nosači.

Pristojbine v kočah (prenočnino, vstopnino, donesek za drva itd.), kakor tudi povsod napitnine plača vodstvo.

Izletniki se bodo vozili na udobnih vozeh a) iz Rečiške vasi do Belšaka, oziroma do Solčave — b) iz Stahovice do Kamnika — c) iz

Kamnika do znojča Črničeva — d) iz Nove Štife v Gornji grad — e) iz Gornjega grada v Bočno in f) iz Vranskega na postajo Sv. Peter.

S tem, da se potovalci po dolinah skoraj povsod vozijo, je omogočeno, da se napravi v tako kratkem času vendar toliko dolga, pregledna in zanimiva tura.

Stroški potovanja. Seštelimo vse izdatke za vozove, prenočišča, prehrano (brez pijače), vodnike, nosače, pristojbine itd. ter došli do zaključka, da pride na udeleženika pri najmanjši udeležbi 10 oseb vsota 50 K — petdeset kron. Kdor bi se ločil od družbe v Kamniku, dobi še plačano žel. karto do Ljubljane in prispeva samo 40 K.

Način vplačevanja in denarne stvari sploh. Pri oglašitvi, ki se ima zgoditi tekom meseca aprila t. l., je vplačati 10 K, potem pa ali v mesečnih obrokih po 10 K (maj, junij, julij, avgust) ali pa vso ostalo vsoto do 5. avgusta t. l.

Ako bi se potovanje od vodstva odpovedalo zaradi prepričlega števila javlencev ali zaradi drugih eventualnosti in to do 15. avgusta t. l., potem se vrne posameznikom vsa vplačana vsota.

Če se že naznanjen član potovanja iz kateregakoli vzroka ne udeleži in svojo neudeležbo javi do 25. avgusta t. l., dobi razen 5 K (pet kron) ostalo vplačano vsoto nazaj. V slučaju, pa, da se ni do dotičnega dne ni odjavil, se mu lahko zaračuna še naročena prehrana, ki se ni mogla odpovedati, ali pa naročen prostor na vozu, ako bi se to ne dalo kako drugače pokriti.

Pravica udeležbe na potovanju pa se lahko prenese tudi na drugo osebo.

Vplačajo pa se lahko tudi večji zneski in se preplačila (čez 50 K) izročijo začetkom potovanja dotičniku.

N. pr. A. vplača 10 + 15 + 12 + 10 + 20 kron, skupaj 67 K. Prvi dan potovanja dobi izplačano od vodstva 67 — 50 = 17 K. Te kronce lahko porabi na potovanju za smodke, razglednice in pijačo itd.

Vposlan denar se plodonosno naloži ter obresti porabijo za upravne stroške.

Ako bi ostal na koncu potovanja kak preostanek, se dotična vsota razdeli med udeležence, oziroma sklenejo ti, kako se denar obrne.

Na zahtevo se predloži vsakemu udeležencu detajliran račun; zakaj namen potovanja ni gmotno izkoriščati udeležence, temveč jim preskrbeti udobno in prijetno potovanje po primerno nizki ceni.

Slabo vreme. Če bo pri nastopu trajno slabo vreme, potem odločijo izletniki sami z večino glasov v Rečici na Paki, ali se potovanje vrši ali ne, oziroma kako se predružači. Vodstvo potovanja da potem vplačan denar na razpolago, odtegnivši dotakratne izdatke.

Napoči pa skrajno slabo vreme med potovanjem, odločuje istotako večina udeležencev. Kdor se skupnim sklepom ne ukloni, izgubi pravico do vsake zahteve od vodstva. Istotako, kdor bi se spotoma svojevolično ločil od družbe. Udeleži se izleta lahko ne le vsak učitelj, učiteljica, učiteljska soproga itd., ampak tudi prijatelji učiteljstva; vendar se mora vsak podvreči vodstvenim določbam.

Javljenja in vprašanja je nasloviti na tovariša Ignacija Šijanca, učitelja v Gornjem gradu pri Celju. Prosi se, priložite za odgovor znamko!

Vsak javljenec dobi natančnejša pojasnila glede ture, oprave itd.

Potovanje se vrši le, ako se ga udeleži vsaj 10 oseb. —ij—

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovi vdom in sirotam na Kranjskem ima v torek, dne 18. aprila 1911, dopoldne ob deseti uri v „Narodnem domu“ v Ljubljani svoj občni zbor. Dnevni red:

1. Ogovor načelnika.
2. Tajnikovo poročilo.
3. Blagajnikovo poročilo.
4. Poročilo pregledovalcev društvenega računa in proračuna.
5. Posamični nasveti, o katerih je vsaj osem dni prej odboru naznaniti.
6. Volitev prvomestnika, blagajnika in sedem odbornikov, od katerih jih stanuje dve tretjini v Ljubljani ali v bližnji okolici (§ 23.).
7. Volitev treh pregledovalcev računa zunaj odbora.

Iz Bele Krajine. Ker bo „Belokranjsko učiteljsko društvo“ zborovalo v prvi polovici maja t. l., se vljudo prosi, naj p. n. referenti najavijo teme podpisaneu dan. 1. maja t. l. Val. Burnik, t. č. preds.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj je zborovalo dne 18. pr. mes. Dasi tudi uvažujemo Senekov: „Non semper saturnalia erunt“ bi vendar radi stanovski užitek od 18. marca t. l. večkrat užili.

Ta dan so se sešli cenjeni tovariši in tovarišice na Zidanem mostu iz Laškega okraja, da manifestujejo svoj zavedni obstoj. Bil je povsem prekrasen pomladanski dan. Zborovanje posečeno po tolikih navdušenih tovarišicah, je nudilo izreden užitek. Že dejstvo, da ga je vodil naš zaslužni, nesebični načelnik, nam jamči za uspeh.

Pevski zbor je kakor navadno častno rešil svojo dolžnost ter pripravil slavni auditorij na naslednje razkošje zborovanja, katerega mični dnevni red se je točko za točko s ponositim stijajem rešil.

Vstajali so govorniki brez hrupnosti in v točni, precizni besedi navduševali na vztrajno delo prosvete in blagor za narod. Res živimo v dobi duševnega pestovladja, v katerem trpi pravica po zvitihi nakanah, protivnikov resnice, hčerke luči božje! Potrebno je in koristno, da nas v neprisiljenih sestankih. Prometejev ogenj prešine, užgan in v naša srca injiciran po tako izbornih podavateljih, kakor jih šteje v obilici naše družbo!

Umevno, da ne moremo dočakati novega zborovanja in bi se radi shajali kar vsak mesec. Da, hvala, priznanje in čast taki stanovski zavednosti, takim poštvovalnim močem! Sigurna bodočnost duševnega preporoda, koder veje tako čili, pomladanski duh! Blagor občinam, ki uživajo srečo, da se ponašajo s takim učiteljstvom. Pri prihodnem zborovanju bi želeli videti med seboj tudi veljavneje ljudi iz občinstva. Na veselo snidenje torej na Laškem dne 7. maja.

V odbor so bili poklicani: Anton Gnus, načelnik, Franc Meško, namestnik, Janko Sorčan, blagajnik, Lebar-Umberger, tajnik, A. Bučar, knjižničar, E. Vole, pevovodja, Ivan Četina, Jos. Valentič, odbornika. Poročevalcem Tone Kuhar. To so stanovsko zavedni, delazmožni možje. Njihova preteklost jamči za uspeh v vsakem oziru.

Politiški pregled.

* **Državnozbornske volitve.** „Wiener Zeitung“ z dne 8. t. m. prinaša razglas naredbe ministra notranjih zadev glede novih državnozbornskih volitev. Glavni termin za volitve je 13. junij, za ožje volitve 20. junij. Za Galicijo so termini sledeči: 13. junij, oziroma za ožje volitve 21. junij, 19. junij oziroma 28. junij in 3., oziroma 8. julij; za Dalmacijo: 13., oziroma 21. junij, 16., oziroma 24. junij in 19., oziroma 27. junij za ožje volitve. — Volilna dolžnost je uveljavljena v sledečih deželah: Nižje Avstrijsko, Gorenje Avstrijsko, Solnograško, Bukovina, Kranjsko, Moravsko, Šlezija in Predaljsko.

* **Deželni zbori** zaradi razpusta parlamenta letos ne bodo sklicani k pomladanskemu in poletnemu zasedanju, pač pa se to zgodi tekom meseca septembra.

* **Hrvaško-laski sporazum glede Istre.** Pod predsedstvom ministra za notranje zadeve grofa Wickenburga in v navzočnosti ministra za nauk in bogocastje grofa Stürgkha, tržaškega cesarskega namestnika princa Hohenhlohe, sekijskih šefov viteza Kanera in barona Friesa ter zaupnikov hrvaške in laške stranke v Istri so se vršile 6. in 7. aprila na Dunaju konference v svrhu poravnave spora, ki se je pojavil med obema narodnostima in se zadnje čase poostiril. Dosegel se je glede vseh vprašanj popoln sporazum in se bo pogodba predložila obema deželnozbornskima kluboma.

* **Madjarska kolonizacija v Bosni.** „Srpska Riječ“ javlja, da se je od madjarske strani zahtevalo od bosanske vlade, naj da v bielinskem okraju na razpolago zemljišča za madjarske koloniste. Srbi protestirajo proti temu, da bi se tej zahtevi ugodilo. Ako bi se to zgodilo, bi se Srbi obrnili od sedanje Madjarom prijazne politike. To bi bilo potrebno in pametno od strani Srbov tudi brez madjarskih poizkusov kolonizacije.

* **Nov šolski zakon v Belgiji.** Katoliška večina v belgijski zbornici je izdelala nov šolski zakon; proti temu so se dvignili belgijski liberalci, radikaleci in socialni demokratje, ki kličejo svoje pristaje na boj proti novemu zakonu in zahtevajo razpust zbornice.

* **Canalejas proti španskim samostanom.** Vlada je zakon predložila zbornici glede na samostane, po katerem se podvržejo podjetja samostanov državnemu nadzorstvu in odpravijo vsi samostani, ki niso izvzeti po konkratu.

* **Japonski naučni minister** je podal demisio zaradi očitkov glede uprave v javnem šolstvu. Z njim bi bil demisioniral cel kabinet, ako bi ne bila na vrsti ravno trgovinska pogodba z Anglijo. Ministri so ostali na svojem mestu in bi bili podali demisijo, ako bi se pogodba ne bila sklenila.